

მწყემსი

1883-1888

«მწყემსი» გამოდის თვეში ორჯერ, ყოველი თვის თხუთმეტს და ოც-და-ათ რიცხვებში.

გ ა ზ ე თ ი ს ფ ა ს ი :

«მწყემსი»		«მწყემსი» რუსული გამოცემით	
12 თვით	5 მან.	12 თვით	6 მან.
6 —	3 —	6 —	4 —

გაზეთის ფულის და ყოველ გვარი წერილების გაგზავნა შეიძლება რედაქციაში ამ ადრესით: *Въ Кауриани, Въ редакцію „Мѣмесѣи“ (Пастырѣ).*

ყველა სტატიები და კორრესპონდენციები, რომელნიც რედაქციაში იქნებიან გამოგზავნილი დასაბეჭდავად, უთუოდ გრცლად და გასაგებად უნდა იყვნენ ავტორთაგან ხელ-მოწერილი. ავტორთაგან გამოგზავნილი სტატიები შეიძლება ხან-დის-ხან შემოკლებით და შესწორებით დაიბეჭდონ.

სტატია, რომელნიც არ დაიბეჭდებიან, სამი თვის განმავლობაში შეიძლება ავტორებს მათის ხარჯით უკანვე დაებრუნოს.

სტატიები მიიღებიან რუსულ ენაზე დაწერილიც და თარგმნით დაიბეჭდებიან.

ქართლ-კახეთის ეპარქიის სამღვდელთაგან წარმოადგენელთა კრება ქ. თბილისში.

ჩვენმა მკითხველებმა უკვე უწყიან, რომ მაღალ ყოვლად სამღვდელთა, მთავარ ეპისკოპოსის პალატის ბრძანებით დანიშნული იყო ქართლ-კახეთის სამღვდელთაგან წარმომადგენელთა კრება ქ. თბილისში 16 თებერვალს. ეს კრება მარტო სასწავლებლების საქმეების შესახებ არ იყო დანიშნული. ახალი მწყემსთ-მთავრისაგან სამღვდელთაგან წარმომადგენლები დაბარებულნი იყვნენ უმთავრესად სხვა-და-სხვა საეპარქიო საქმეებზე მოსალაპარაკებლად, ამისათვის ამ კრებაზე დეპუტატებთან ერთად დაესწრნენ თითქმის ყველა ბლალოჩინები ქართლ-კახეთის ეპარქიისა.

16 თებერვალს თითქმის ყველა დაბარებული დეპუტატები და ბლალოჩინები გამოცხადდნენ სასულიერო სემინარიის ერთ დიდ ზალაში. პარაკლისის გადახდის შემდეგ დეპუტატებმა აღიზიანეს თავს მჯდომარის თანამდებობაზე კანდიდატები. შვიდ კანდიდატში უმეტესი ხმით თავს-მჯდომარედ აღმორჩეულ იქნა

ქარელის ეკლესიის მღვდელი ნ. ხუციევი და საქმის მწარმოებლად მღვდელი მიხეილ ხელაევი და ლიენცოვი. თავს-მჯდომარის აღჩევის შემდეგ მთელი კრება გამოცხადდა მისი მაღალ ყოვლად უსამღვდლოესობის, საქართველოს ექსარხოსის სასახლეში. აქ, ზალაში, შეკრებილ სამღვდელთაგანთაგან გამობრძანდა მათი მაღალ ყოვლად უსამღვდლოესობა პალატადი, რომელმაც მიჰმართა კრებას შემდეგი სიტყვით: «ღვთისა და მართებლობის განჩინებით მე ვიქმენი დანიშნული საქართველოს ეკლესიის მწყემსთ-მთავრად-ღვთისათვის მე მოგიწვიეთ თქვენ, ჩემის ახლის სამწყსოს წარმომადგენელი და ბლალოჩინნი, რომ გავიცნოთ მე თქვენ, ჩემი ხელ-ქვეითნი, და თქვენ მე, თქვენი ახალი მწყემსთ-მთავარი, გამიცანიეთ მე, გამაცნობეთ თქვენი თავი და შევერთდეთ ერთად და საზოგადო საშუალებით ვეცადოთ და აღვადგინოთ ოდესმე ბრწყინვალე ეკლესია, თქვენი დახმარება და შემწეობა დიდ სარგებლობას მოუტანს იმ საქმეს, რომელსაც ჩვენ საზოგადოდ ვეძახებთ».

«მე დაგზარეთ თქვენ არა მარტო სასწავლებლის საქმისათვის, არამედ საეპარქიო საქმეებზედ მოსალაპარაკებლადაც. ამისათვის მე წარმოუდგენ თქვენს კრე-

ბას იმ საგნებს, რომლებზედაც ეხლავე მოგელაპარაკებით თქვენ, და რომლის ახსნა და საქმედ ქცევა დიდ სარგებლობას მოუტანს ჩემს ახალს სამწყსოს. სრული იმედია, რომ თქვენ, როგორც ჩემი დამხმარენი გარდასცემთ სხვათადაც ჩემს სურვილს და წაღილს. ჩემთვის სასიამოვნოა თქვენი ნახვა და თქვენთან საუბარი, თქვენთვისაც, ეგონებ, სასიამოვნო იქნება ჩემი, თქვენი ახალი მწყემსთ-მთავრის, ნახვა და გაცნობა». შემდეგ ამ სიტყვებისა მათმა მეუფებამ ყველანი მიიწვია დამსხდარიყვნენ მისი სახლის ერთ დიდ ზალაში. მწყემსთ-მთავარი დაბრძანდა სამღვდელოების წინ ჭ დაუწყო საუბარი კრებას სხვა-და-სხვა საეპარქიო საქმეების შესახებ. აი ის წინადადებანი, რომლებზედაც მწყემსთ-მთავარი ტკილად ებაძებოდა კრებას თითქმის მთელი სამი საათი.

1) რა საშუალებაა საჭირო განახლებისა და გამშენიერებისათვის იმ ტაძართა, რომელნიც შესანიშნავნი არიან თავის სიწმიდით, ისტორიულის მნიშვნელობით და არხიტექტურით.

2) მეცადინეობა მღვდელთაგან ხშირად წირვალოცვის აღსრულებისათვის და სამრევლოთა ხშირად ეკლესიაში სიარულისათვის, სხვა-და-სხვა ზომების ხმარება ამისათვის, განსაკუთრებით სიტყვა—ქადაგებათა გახშირება.

3) მეცადინეობა სამღვდელთაგან დაარსებისათვის წიგნთ-საცავთა თავის ეკლესიებთან, რომელ წიგნთ-საცავებში უნდა იმეკონებოდეს განსაკუთრებით წმიდა მამათა ცხოვრება და მათი შრომა, როგორც ორიგინალური, ისე ნათარგმნი, და სარწმუნოებრივი და ზნეობრივი შინაარსის წიგნები.

4) რაც შეიძლება ხშირად კითხვა სარწმუნოებრივის შინაარსის წიგნებისა სასმენელად მრევლის ეკლესიაში და გარეშე ეკლესიისა.

5) მრევლთა წაქეზება მონაწილეობის მიღებისათვის საეკლესიო კითხვა-გალობაში.

6) სისწორით და ნამდვილად საეკლესიო საბუთების წერისა და წარმოებისათვის.

7) ხატების გავრცელებისათვის ოჯახებში მართლმადიდებელ მცხოვრებთა შორის, იქ განსაკუთრებით, სადაც ხატები ძვირად იბოვება ოჯახებში, აგრეთვე პატარა ჯგერების ხმარების გავრცელება ბავშვის მონათელის დროს.

8) რაც შეიძლება საუბრებისა და ქადაგებათა ხშირად წარმოტქმა ეკლესიების გარეშე.

9) მეცადინეობა სამღვდელთა მიერ განმრავლებისათვის სამრევლო სკოლებისა, რომ მათმა რიცხვმა მონაწილეობის მიღება მათში მავშეების სწავლებისათვის კურს დასრულებულთაგან ვაჟებისა და ქალების სასწავლებლებში.

10) მეცადინეობა სამღვდელთა დაწესებისათვის საეკლესიო სამხრუნველოთა ყველა ეკლესიებთან.

11) ბავრცელებისათვის და უმჯობესად წაყვანისათვის სანთლის წარმოების საქმისა.

და 12) თვლისის სასულიერო სემინარასთან საპარალელო კლასების შენობის აგება და ამ შენობისათვის საჭირო ფულის, 40000 მანეთის წყაროების გამოაწვებისათვის.

აი ექსარხოსის მიერ წინაღ მოფიქრებული საბაასო კითხვები, რომლებზედაც მათი მალალ ყოვლად უსამღვდლოცობა, თითქმის, სამი საათი ებაასა კრებას მამა-მეფელურად. ბაასობის დროს ყველასაგან ისმენდა საეკლესიო კითხვებს, რომელსაც ზოგიერთი სამღვდელთაგან წარმომადგენლები განაცხადებდნენ და ყველას მოსწრებულს და მშენიერად მოფიქრებულს განმარტებას აძლევდა. ჰველა ეს ზემო მოყვანილი წინა-დადებანი განუშარტა სამღვდელთაგან კრებას მათმა მალალ ყოვლად უსამღვდლოცობამ. მისცა თავისი მხრით დარიგება, თუ როგორ უნდა მოეყვანათ სისრულეში ეს წინა-დადებანი; აკუროთხა იგინი და გამოუცხადა მათ, რომ ყველა ამ წინა-დადებანე კარგად მოეფიქრათ კრებაზე და თავის მსჯელობაზედ ჟურნალი დაეღინათ. აგრეთვე მათი მეუფება დაპირდა კრებას ყველა წინა-დადების შესახებ შემწეობის აღმოჩენას და დახმარებას. ამასთან ღარიბი ეკლესიებისათვის მისცა დეპუტატებს რუსეთიდან შოტანილი მრავალი ნახმარი შესამოსლები და საეკლესიო ნივთები.

17 თებერვალს, 10 საათზე გაიხსნა კრება. ძრება შეუდგა პირველი საგნის განხილვას, ე. ი. რასა-შუალებაა საჭირო განხილვისა და განმშკვნებისათვის სიწმიდით, ისტორიულის და არხიტექტურის მხრით შესანიშნავ ტაძართა. ამ კითხვამ დადი ბაასი გამოიწვია კრებაში. მრთის მხრით დეპუტატები ამტკიცებდნენ, რომ ჩვენ არასფერი ღონე არა გვაქს ამისთანა შესანიშნავი ეკლესიების განახლებისა და გამშენებისათვის. დეპუტატმა მღვდელმა ძარბელაშვილმა ამ საგნის შესახებ, სხვათა შორის, წარმოსტქვა შემდეგი:

მოსაზრება: «უწინ ჩვენ მამა-პაპათ აუცილთ ის მშვენიერი ტაძრები, რომელთა არხიტექტურა და ჩუქურთმა — ქანდაკება ღვთისა აკვირებს მთელს განათლებულს კაცობრიობას. ამ ტაძრებისათვის ჩვენ მამა-პაპათა შესწირეს მთა ბარი, სახნავე-სათესი მიწები, ტყეები და ახნაური შეილები ყმებიანათ. ღვთის ეს მამულები ხაზინის საკუთრებაა. ამის გამო ეკლესიებს მოაკლდათ უწინდელი საშუალება განახლებისა და გამშვენიერებისათვის ძველი შესანიშნა ტაძრებისა. მსთხოვოთ საქართველოს ექსარხოსს პალატადის, იწუამდგომლოს მთავრობის წინაშე, რომ ისეთ ტაძრებს, როგორც არიან მცხეთის ტაძარი, პლავერდისა, ბენათისა, სამთავისისა, ნიკოზისა და წმიდა ნინოს მონასტერი, დაუბრუნდეთ ერთი მესამედი ნაწილი მანც იმ ფულებიდამ, რომელიც ხაზინას შემოსდის ამ ეკლესიების მამულებიდამ». ეს წინადადება თითქმის ყველას მოეწონა.

ამ წინადადების შესახებ დეკანოზმა ლ. ლამბაშიძემ სთქვა შემდეგი: «საგნები ბევრია, რომლებზედაც კრებამ უნდა იქონიოს მსჯელობა და ძლიერ სასიამოვნო იქმნება, რომ იმისთანა საგნებზედ არ ჩაოჯარდებოდეს ბაასობა, რომელზედაც სამღვდლოების კრებას არც ნება აქვს და სრულებით მოუხერხებელიც არის. საეკლესიო მამულების ისე უკან დაბრუნების კითხვა, ერთის მხრით, სრულებით შეუძლებელია და, მეორეს მხრით, არც კრებას აქვს ამისთანა საგნებზე მსჯელობის უფლება. საუმჯობესო არც ისევე ის ზომები ვიხმაროთ, რომელიც მწყემსთ-მთავარმა გვიჩიხა».

მწყემსთ-მთავარმა, სხვათა შორის, ამისთანა შესანიშნავი ეკლესიების გასამშვენებლად და აღსადგენად ურჩია სამღვდლოებას ფულის შესაკრებელი კონდაკების დაარსება და ჩამოტარება როგორც მთელს საქართველოში, ისე რუსეთის ეპარქიებში. დაპირდა ამასთან დახმარებას და შემწეობის აღმოჩენას რუსეთში. აგრეთვე მათი მეუფება დაპირდა ფულებით დახმარებას კავკასიაში მართლ-მადიდებელი ქრისტიანობის აღმადგინებელი საზოგადოებისაგან.

ზოგიერთი დეპუტატები უიმედობას აცხადებდნენ ამ ზომების შესახებ და ამბობდნენ, რომ ჩვენს საქართველოში ვერაფერს ვერ მოჰკრებს კაცია და, ვგონებთ, რუსეთშიაც არასფერს გამოიმეტებენო. ამ აზრის წინააღმდეგ დეკანოზმა ლამბაშიძემ სთქვა: «ძლიერ შემცდარნი არიან ისინი, რომელნიც ფიქრობენ, რომ ჩვენი ხალხი ისე გულ-გრილი იყოს, რომ ამისთანა შესანიშნავი ეკლესიების გასამშვენებლად არასფერი გამოიმეტოს. რაიცა შეეხება რუსეთის ხალხის სიუხვეს ეკლესიებისათვის შეწირულების შესახებ, ეს ხომ საეჭვო არ არის. უბედურება მხოლოდ ის არის, რომ ჩვენ არ ვიცით საქმის ხელის მოკიდება, ჩვენ თვითონ არ ვეძებთ და არ ვაქცევთ ყურადღებას ამ შესანიშნავი ეკლესიების განახლების საქმეს, არა ვაქვს

იმდენი მოხერხება, რომ ვისმეს შთავაგონოთ და შევაწირინოთ რამე ამ კეთილი საქმისათვის, თორემ ეს ეკლესიები აქამდინაც გამშვენებოდნენ. ჩემის აზრით ყველაზე საუმჯობესო იქმნება დაინიშნოს კამიტეტი საიმედო პირთაგან, რომელთაც დაედგინოს ვალად იზრუნონ ამ შესანიშნავი ეკლესიების აღდგინებისა და გამშვენებისათვის. სრული იმედი მაქვს, რომ ეს კამიტეტი ჩვენი მწყემსთ-მთავრის დახმარებით და წინამძღვრობით ბევრს საშუალებას აღმოაჩენს და ბევრს შეწირულებას შეჰკრებას, განსაკუთრებით რუსეთში».

კრებამ ერთხმად გადასწყვიტა კამიტეტის დაარსება, რომელსაც ვალად დაუდგინა ზრუნვა შესანიშნავი ეკლესიების აღდგინებასა და გამშვენებაზე.

შესახებ მეორე კითხვისა, ე. ი. მღვდელთაგან ხშირად წირვა-ლოცვის შესრულებისა და ხალხის ეკლესიებზე შეკრებისათვის სალოცავად და სიტყვა ქადაგების წარმოთქმისა, ბევრი ბაასი იყო კრებაზედ. თვითონ მწყემსთ-მთავარმა განუმარტა სამღვდლოების კრებას, რომ საზოგადოებას იზიდავს ეკლესიაში სალოცავად კარგად გაწყობილი გალობა, გარკვევით და გაგებით კითხვა საღმრთო და საეკლესიო წიგნთა და კრძალვით აღსრულება წირვის და მღვდელ-მოქმედებისაო. მანსაკუთრებით მოსწონს გლგებებს, უბრძანა მწყემსთ-მთავარმა სამღვდლოებას, როდესაც მათი მოსწავლე ბავშვები კითხულობენ და გალობენ კლიროსსზედ. ეცადნით თქვენც, რომ სამრევლოთა ბავშვები მიიჩვიონ კითხვას და გალობას ეკლესიაში. ამ კითხვის შესახებ მრავალი საფუძვლიანი მოსაზრებანი მოიყვანეს კრების წევრებმა. ზოგი აცხადებდა, რომ თვითონ მღვდლებმა და საეკლესიო მოსამსახურეთ სრულებით არ იცაან გალობა და სხვას როგორ ასწავლიანო. ამისათვის კრებამ მიუცილებელ საჭიროდ დაინახა, რომ შედავითნედ არ განწესდნენ იმისთანა პირები, რომელთაც გალობა არ იცოდნენ. შევლა სასულიერო სასწავლებლებში მიაქციონ ჯეროვანი ყურადღება ქართული გალობის სწავლას. სხვა-და-სხვა მოთქმებისა და მოსაზრების შემდეგ კრებამ ერთ-ხმად გარდასწყვიტა, რომ დაედგინოს ვალად სამღვდლოებას იხმაროს ყოველი ღონისძიება, რათა ეკლესიებში აგალობოს სამრევლოთა ბავშვები და, ვისაც შეუძლია შეთხზავ, წარმოსთქვას შესაბამი ქადაგებანი. სადაც მღვდლებს არ შეუძლიათ შეთხზავ სიტყვა-მოძღვრებათა და ქადაგებათა, მათ მიეცეს წინა დადება, რომ გამოიწვიონ ეკლესიის ფულით ქადაგებანი ყოველად სამღვდლო

იმერეთის ეპისკოპოსისა და იმის ქადაგებიდგან წარ-
მოსთქვენ დღის შესაბამა სიტყვა-მძღვერებათა.

მს მეორედ დგინდება ქურნალი შესახებ ამ საგ-
ნისა. სწორედ ამ საგანზედვე იყო მსჯელობა 1885
წელში, იანვრის თთვეში და ამისთანავე განჩინება და-
ადგინა სამღვდლოთა კრებამ შესახებ ყოველად სა-
მღვდლო იმერეთის ეპისკოპოსის ბაბრიელის ქადაგე-
ბის გამოწერისა. მს ქურნალი დამტკიცებული
იყო მაღალ ყოველად უსამღვდლოდესის, მთავარ-ეპის-
კოპოსის პაულესაგან, მაგრამ სისრულეში არ მოსულა.
რამ დააბრკოლა ამ მშვენიერი განჩინების სისრუ-
ლეში მოყვანა? ჩვენი სამღვდლოების სიზან-
ტემ, დაუდევრობამ და სიტყვა-ქადაგების წარმოთქმის
გულ-გრილობამ. მათ ჰგონათ, რომ სრულებით საკ-
მათა მართა წირვა-ლოცვის და მღვდელ-მოქმედების
აღსრულება და ქადაგებითი სიტყვას ყურადღებას აღარ
აქცევენ, ხალხს ცხოველი სიტყვით არ ელაპარაკებიან,
რომლისა გამო სამწყსომ სრულებით არ იცის და
არ ესმის ყოველ ქრისტიანეთათვ ს უსაჭიროესი სწავ-
ლა საწმუნოების შესახებ.

დამსწრე.

სენაკის მაზრიღამ.

ამა წლის 19 იანვარს სოფელს ახლათში გა-
დაიცალა ადგილობრითი მღვდელი მ. ღვით ბაგუა.
ბანსევენებულს თავის საქებური მოქმედებით დიდი
პატივი და სიყვარული ჰქონდა დამსახურებული არა
მართა თავის სამრევლოში, არამედ ახლო-მახლო
სოფლების მცხოვრებთა შორისაც. ძვირად მოიპოვე-
ბიან ჩვენში დღეს ისეთი მღვდლები, რომელთაც ისე-
თი პატივით და სიყვარულობით ექცეოდნენ ყველა
წოდების პირნი, როგორც განსვენებულს ბაგუას.

მ. ბაგუა თუმცა ნივთიერად ღარიბი იყო,
მაგრამ ღრამის ფულებზე არაფის არ აწუხებდა. ბან-
სევენებული ყველას ეუბნებოდა: «როცა იშოვოთ,
შვილებო, მაშინ მომეკით ღრამის ფული და, თუ ვერ
იშოვით, ღმერთმა მშვიდობა მოგცესთ, არ შეგაწუ-
ხებთო». ბანსევენებულმა მ. ბაგუამ ყველა იმ საქე-

ბურ თვისებათა გარდა, რომლებითაც შემკობილი უნ-
და იყოს მღვდელი, იცოდა მშვენიერი ნუსხური ხე-
ლი, რომლის მზგავსი დღეს, თითქმის, მთელს სა-
ქართველოში არ მოიპოვება. ბანსევენებულს უწე-
რია ბევრი სხვა-და-სხვა საღმთო და საეკლესიო წიგ-
ნები, რათა ამ სახით გავერცელებია ეს წიგნები
ხალხში, რომლის უმეტესმა ნაწილმა ხეცური კითხვა
არ იცის. მიცვალებულის დასაფლავების დღეს და-
ესწრნენ როგორც ამა სოფლის, ისე მახლობელი
სამრევლოების თავადნი, აზნაურნი და გლეხნი და
ყველანი ისე სტიროდნენ განსვენებულს, როგორც
თავს საკუთარს მამას. დასაფლავების წინად თავადმა
ღმიტრი ჩიკოვანმა წარმოსთქვა მიცვალებულზე სი-
ტყვა, რომელიც აქვე მოგვყავს შეუცვლელად:

ღვთისადმი ახლად შესვენებულა ღმერთ მამაო დავით!

«ღღეს გამომწვევს მე სამაგალითო და სათნო-
ებითი ცხოვრება შენი თქმად რაოდენისამე სიტყვისა
წინაშე საფლავისა შენისა გარეშე ყოველისა პირ-მო-
თნობისა; ნუ თუ იყოს ვინმე შენის ცხოვრების
მცოდნე პირი, რომელიც, თუ არა სიტყვით, გულსა
შინათვისსა არა თანა-მიგრძნობდეს მე შემდეგში: შენ
არ იყავი მიმდევნი ანგარებისა, მოხვეჭისა, ადგილ-მამუ-
ლის შეძენისა, პატივისა და ჯილდოს მოყვარეობისა
და სხვათა უსარგებლო სულიერის ცხოვრებისათვის—
ხორციელთა წარჩინებათა. შენ მარადის განსოვდა
სიტყვა საღმრთო წერილისა... შენ არ იყავი შურის
მძიებელი, ბაგე შენი თავისუფალი იყო მუდამ სხვა-
თა განკითხვისაგან, ძვირის მტყვევლებისაგან, მოყ-
ვასთა წყევლისაგან; მასთან არ იყავი ხორციელი გარე-
მოებისაგან გამოყვანილი სუსტათ წარმოსათქმელად
ამაო სიტყვათა, გული შენი საესე იყო ძმათა მოყვა-
რებითა და სიხარულითა, ოდეს ხედვიდი მათ კეთილ-
დღეობასა გარეშე ყოველისა შემშურებისა, შენ უარს
ჰყოფდი თითქმის ყოველთა მიუცილებელთა საჭიროე-
ბათა ამა სოფლის ხორციელის მოქალაქობისათვის
და მტკიცედ ადექა ღვთის სიტყვასა... იყავი ბეჯითი
აღმასრულებელი საღმთო მოვალეობათა და მღვდელ-
მოქმედებათა და წესიერებისა. მრამოცის წლის განმა-
ვლობაში განაგებდი კეთილად სახლვეულობათა შენ-
თა, ზრდიდი შენითა ჯეროვნად მცირე საშუალე-
ბითა შენითა; ამასთანავე მიუხედედელად ყოველისა ამა
გარემოებათა შეუდევრი შენ დიდ და მძიმე მოვალეო-
ბის აღსრულებას. შენ აღადგინე აბელათის ნათლის-
მცემლის ეკლესია, რომელზედაც თითქმის საკუთარი

საშუალება და შრომა იხმარე და მორთე იგი ყოველთა საეკლესიო საჭირო სამკაულითა და ამ შრომისა და ხარჯისათვის არ გისურვებია და არც გიმეცადინებია მიგელო შესაბამი ჯილდო. მამაო ღვით! რას უნდა მივაწეროთ ის, რომ შენ შესძელი ყოველივე ესე, როგორც მცირე მამულის მექონე პირმან? აღსრულება ამა მძიმეთა მოვალეობათა და ყველა შენი კეთილი საქმენი და მოქმედებანი მიეწერებინა ერთსა მას მხოლოსა, უზენაეს განგებასა, რომელსა ესეიდი შენ. რამელი ესგენ უფაჲსა აზა ნაკლუდეკან აქმენ უფაჲსაზან კეთილისა. ღირსო მამაო ღვით, ამიერიდგან გეთხოვებინა შენ თანამხანი შენნი, საყვარელი ძენი და ასულინი შენნი, სრულიად ნათესაობა, კეთილი მეგობრები და შენი სამწყსო; შენ ამიერიდგან ვერ იხილავ მათ და ისინი—შენ, ვინაიდგან დღეს უნდა შთავიდეს გვაში შენი საფლავსა შინა და მით აღსრულდეს განგება და ბრძანება ღვთისა; აქედან ცხადათ სჩანს, რომ სხეული შენი უნდა იქცეს მიწად და სულმან შენმან უკვდავმან და მართალმან განისვენოს, სადაცა მართალნი განისვენებენ. შემდგომად ამისა ქვეყანასა ამას შინა რჩება ჩვენთა სახსოვრად შენდა ერთი მხოლოდ შენი ღვთის-მსახურება, სიმართლე, კაცთ-მოყვარება, კეთილი ცხოვრება და სხვანიცა მრავალნი, კეთილ-სათნოებითი მოქმედებანი შენნი. შენ განატარე ყამნი ხორციელის-ცხოვრებისა, რომელიც არის ღირს მისაბაძევი ყველასაგან, მასთან ამა ღირსებითაცა განსვლა შენი ამიერი სოფლით საუკუნოდ განსვენებულსა, გამზადე ბუღსა საყოფელად ყოველთა შენებრ მართალთა სულთა თანა, თუმცა დღეს გხედვენ რა შენ კუბოსა ამას შინა მდებარესა, ჰგლოვენ და ჰკტირან უგულთადგისის მწუხარებითა და ცრემლითა ძენი და ასულინი შენნი, ნათესაენნი და მეგობარნი შენნი, მაგრამ ამავე დროს არ მიეცემიან უნუგემოსა მწუხარებასა, რადგან კეთილი თქვენი წინა-უძღვის მათ ცხოვრებაში, ვითარცა წარუვალნი მათგან და ნაყოფნი კეთილგონიერებისა შენისანი. ღვასრულებ რა ამა სიტყვითა, ღირსო მამაო ღვით, მრჩება მხოლოდ დრო უკანასკნელი ამბორის ყოფისა და შენდობის გამოთხოვისა შენგან და თქმად სიტყვისა: «წადასა შინა აზა ამისასა დაწესოს დმერთმა სუფი შენი».

დაამწერე.

«მწყმსი»-ს კორექსორენცია.

მ. ორღუბათს (ნახიგეანის მახრავია) სამის მხრით არტყია მაღალი და დაბალი მთები, ხოლო მეოთხე მხრით ჩამოუღის მდ. არეზი 3—4 ვერსის მოშორებით; ეს მდინარე ჰყოფს რუსეთს სპარსეთიდგან. მდინარე არეზი თუმცა არ არის ძალიან დიდი, მაგრამ, რადგან ვიწროხევი ჩადის, ისე მიჰქრის, რომ კაცს პირველ დანახეზე შეეშინდება, უმეტეს თუ თავისებურათ დიდ ქვებსაც მიავიგებს ეს მდინარე.

ამ მდინარის ნაპირზედ ჩვენის სამხლერიდგან არიან საყარაულო სახლები, (постъ), რომელნიც 10-15 ვერსის მოშორებით არიან ერთი მეორისაგან. ამ საყარაულოში სცხოვრებენ ქვევითი ყაზახები—პლასტუნები. ეს ყაზახები დღე და ღამ რიგ რიგობით ჰყარაულობენ სამხლვარს, რომ წესიერება სუფევდეს, და მეორედ რომ სპარსეთიდგან დაუბაჟავი (контрабанда) საქონელი არ გამოაპარონ.

ამ ყაზახებმა წელს, 16-ს იანვარს ორღუბათიდგან 30 ვერსის მოშორებით დაიჭირეს რამდენიმე თათარი, რომელთაც დაუბაჟავი საქონელი გამოჰქონებიათ.

მითი ამ თათართაგანი აღმოჩენილა მართლმადიდებელი სარწმუნოების აღმსარებელი ყაზახი, ჩიმიჩი, რომელიც ერთს დროში ისე როგორათაც მისი დამტკრლები, ყარაულოდ ყოფილა აქ. იგი სპარსეთში გაქცეულა 1879 წელში და ამ დაჭერის დღემდე სამჯერ ყოფილა იგი ჩვენს სამხლვარში, მაგრამ, როგორც თათარი, ვერ უტენიათ, რადგან მთლად სპარსელს დამგენებია შეხედულობით.

დაჭირვის შემდეგ გამოკითხეს ამ კაცს თავის ვინაობა. მან აღიარა, რომ იგი უწინ იყო მართლმადიდებელი, მაგრამ ეს სჯული მან დასტოვა და შეირთო თათრის წესზე ორი ცოლი. საინტერესოა, ვიცოდეთ, თუ რამ აიძულა ეს კაცი მიეტოვებია მართლმადიდებლობა და მიეღო მაჰმადის სჯული? რამ აიძულა ეს კაცი, რომ მან დასტოვა წმ. ეკლესია, სამშობლოთეისი მამული, დედ-მამის ღრმა სიყვარულა, და ცოლ-შვილის აღერსა და შეუერთდა მაჰმადის სჯულს და მის მეჩითს, რომელსაც თუ ნებით არა, ძალით ხომ მიაღებინებდნენ. მაგრამ, ჩვენდა სამწუხაროდ, ამ კაცს გარდა ბერის სხვანიც ასევე მოქცეულან. 1880—1884 წლებში კიდევ გაქცეულა სამი ყაზახი: პოსტენკო და

პოლენიკოვი (ერთის გვარი არ უწყით), რომელნიც დღესაც სპარსეთში სცხოვრებენ ერთი მეორის მეზობლად ახლო-მახლო სოფლებში. 1884 წელში ორდუბათის ადგილობითი კომანდიდგანაც გაქცეულა ერთი სალდათი ანატოლ ტომაშვილი; ეს ტომაშვილი მღვდლის შვილი ყოფილა. იგი ორდუბათიდან ნ—ნ ვერსის მოშორებითა სცხოვრებს ცოლ-შვილით სოფელ სიარუში.

ამ სალდათს აქაურ სალდათებთან ბევრჯელ უბახსნია მდინარის გალმდგან და აუხსნია თავისი მდგომიარვობა და თავისი შეცდომა, რომ გაიქცა თავის სამშობლოდგან.

თებერვლის სამში გაქცეულა ერთი ყაზახი—პლასტუნი, გვარად რიბასი და თან წაუღია თავისი სახელმწიფო თოფი.

ღროა შეიტყოს კაცმა, თუ რად გარბიან სამშობლოდამ და მაჰმადლებიან ეს ქრისტიანები? მართლ-მადიდებელი ეკლესიის სწავლა-მოძღვრებას დღეს უფრო ყველგან მტკიცედ აქვს ფეხი გადგმული, და რა აიძულებს ამ პირთ ქრისტიანობის უარ ჰყოფას? საჭიროა, რომ ამისთანა შემთხვევებს საკმაო ყურადღება მიაქციოს მთავრობამ, რომამ სენმა გავლენა არ იქონიოს სხვაზედაც.

ნ ა ტ ვ რ ა.

ნეტავ მას, ვინც მოესწრება
იმ ბედნიერსა ხანასა,
როს კაცი კაცის დაჩავგვრით
არ მოელოდეს ღზენასა.

როს ამა ქვეყნის შვილები
სცხოვრებდენ ერთად ძმურათა,
ერთი მეორეს მათგანი
არ უუკრებდეს მტრულადა.

როს ერთის ჭირი მეორეს
მიანდეს თავის ჭირადა,
ღზინით იმეებდეს, სტკებობდეს,
განინარებდეს ძმურადა.

ერთის დაცემით მეორე
არ მოელოდეს შვებასა,
და მით არ ეურჩებოდეს
ჯვარცმულის წმიდა მცნებასა;

მდიდარი ღარიბს ყოველ დღე
არა ჰქეფავდეს ფენითა,
ლუკმას არ სწვდიდეს პირიდამ
ფარისევლურის ხერხითა.

ქაიხოსრო გელაგანი.

ახალი ამბები და შენიშვნები.

24-ს ამა თებერვლის თთვეს შეკრებილება ყოფილა ოზურგეთის სასულიერო სასწავლებლის ოლქის სამღვდლოებმა. ძრება ყოფილა მოწვეული სასულიერო სასწავლებლის საქმეებისა გამო. ამ კრებაზედ დასწრებია ყოველად სამღვდლო ზურია-სამეგრელოის ეპისკოპოსი ბრიგორი.

* *

ჩვენ შევიტყეთ, რომ შოთის ქალაქის გამგეობას გადაუწყვეტია, რომ ორი წლის ვადით უფასოდ მისცეს ზურია-სამეგრელოის ეპარქიის მღვდელ მთავრის სადგომად და საეპარქიო კანცელარიის მოსათავსებლად ქალაქის საკუთარი ორ სართულიანი ქვიტკირის სახლი. ამასთანავე ქალაქის გაჩვენება მხად არის სრულებით დაუთმოს ეს შენობა ეპარქიის მთავრობას, თუმცა სასულიერო სასწავლებელი იქმნება გადატანილი ახალ სენაკიდან ქალაქ შოთში. ქალაქის გამგეობა სხვა შემწეობასა და შეწირულებაზედ უარს ამცხადებს.

* *

ჩვენ ნამდვილად შევიტყეთ, რომ მისი მაღალ ყოველად უსაზღვდლოცობა, საქართველოს ექაარხოსი, არქიეპისკოპოსი პალოლადი გაზაფხულამდის არ მიბძანდება ქალაქ შოთში.

«სინოდის საქართველო-იმერეთის კანტორაში დიდი-ძალი თხოვნები შეაქეთ თურმე და თხოულობენ წლოვანების მოწმობას ისინი, რომელნიც უკანონოდ არიან ჩარიცხულნი ჯარის-კაცად მოსაწოდებელ სიაში. ამიტომ ზემოხსენებულს კანტორას უთხოვია მთავარ-მმართველის კანცელარიისათვის: განკარგულება მოახდინეთ, რომ სამხედრო პრისუტსტიები უეჭველად სინოდის კანტორის მიერ შემოწმებულ წლოვანების მოწმობებს არა თხოულობდნენ დასჯერდებოდნენ იმ მღვდლების მოწმობით, რომლის სამრევლოსაც ეკუთვნის წლოვანების ქალაქის ამღებიო. ამ საგნის შესახებ ბ-ნს მთავარ-მმართველს მიწერა-მოწერა ჰქონია პეტერბურგში და წარსულს თავის მიწურულებში შინაგან საქმეთა მინისტრის ამხანაგისაგან შემდეგი პასუხი მოსვლია: «რადგან ჯარის-კაცად მოსაწვევ სიების შედგენის დროს შეწყნარებულია წლოვანების მოწმობიდან ამოწერილი ცნობანი მღვდლების მიერ, კანტორისაგან შეუმოწმებელნი, ამიტომ ის წლოვანების მოწმობაც უნდა შეიწყნაროს სამხედრო პრისუტსტიამ, რომელზედაც მღვდელსა და საეკლესიო კრებულს ხელი უწერიათ. ხოლო იმ შემთხვევებში კი, თუ პრისუტსტიამ ამ გვარ მოწმობის სიმართლეს რაიმე ეჭვი აიღო, სინოდის კანტორის მიერ შემოწმებული ქალაქი უნდა მოითხოვოს. («ივერია»).

* * *

სოფელ შაქრიანიდამ (თელავის მაზრაშია) ჩვენ გწერენ: «ჩვენი სოფლის ეკლესიისთანა ღარიბი ეკლესია ვგონებ, ძვირად, მოიპოვებოდა ამ ჩვენს მაზრაში. სამი მღვდელი მსახურებდა ამ ეკლესიაზე, შავრამ არც ერთ მათგანს არ უმეცადნია ეკლესიის გამშენებისათვის, თუმცა ადგილობრივი სასულიერო მთავრობისაგან ნაბრძანები ჰქონდათ ადგილობრივ მღვდლებს, რომ მათ შეეგონებიათ მრევლისათვის ეკლესიის შეკეთება და საჭირო ნივთების სასყიდლად ფულების შეკრება. ამ ბოლო დროს ამ ეკლესიაზე დაინიშნა მღვდლად მ. სოლ. ფოფხაძე. ეს სულიერი მამა დანიშნვისათვავე შეუდგა რწმუნებული ეკლესიის გამშენების საქმეს. მისმა სიტყვა-დარიგებამ გამოაღვიძა მრევლი, რომელიც აქამომდე გულ-გრილად უტკეროდა თავის ღარიბ ეკლესიას, მ. ფოფხაძემ მრევლის დახმარებით გაამშენა ტაძარი, რისთვისაც მან მიიღო ლოცვა-კურთხევა საქართველოს ექსარხოსად ყოფილის, მთავარ-ეპისკოპოსის პავლესაგან. ამა-

ვე მღვდელმა თავისი ქადაგებით ბევრი ამაოდ მორწმუნებანი მოსპო სამრევლოში, საიდანაც გააძევა მკითხავები. მ. ფოფხაძემ თავის ტკბილი ქადაგებით დიდი ზედ გავლენა იქონია ერთ ზრიგორიანთ აღმსარებელ ქალზე, რომელმაც ამ მოძღვრის წყალობით მიიღო მართლ-მადიდებლობა».

* * *

სანგილოს ბლაღოჩინის მღვ. სიმონ ლიპისი-გან ჩვენ მივიღეთ შემდეგი წერილი, რომლის დაბეჭდას გეთხოვს იგი: „მ. რედაქტორო! ჩემდამო რწმუნებულ საბლაღოჩინო მღვდლებსა და მედავითნეთა შორის მე შევჭკრიბე ხუთი მანეთი და ორი შაური თბილისის სასულიერო სემინარიის ღარიბ მოწაფეთა სასარგებლოდ. ეს ფულები შემოსწირეს მღვდლებმა: მ. შილიშვილმა, ან. ხელსუპოვმა, ი. ტუტუშვემა და მ. პატიკოვმა თითო მანეთი; მედავითნეთ: ფ. მჭედლოვმა, გ. ხატიევმა, ს. ჩხიკვაძემ თითო ექვს-ექვსი შაური, ხოლო მთავარ-ღიაკონმა ი. მამა იაშვილმა ერთი აბაზი.

ეს ფულები ჩემგან გავეზაუნა სემინარიის რექტორს, არქიმანდრიტს პაისისს».

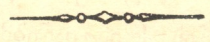
* * *

როგორც სჩანს მართლ-მადიდებელი პალესტინის საზოგადოების ანგარიშისაგან, წარსული წლის პირველ მარტადგან ამა წლის პირველ თებერვლამდის შემოსულა საწევრო და შეწირული ფული სამას ორმოცდა თოთხმეტი ათას შეიდას ორმოცდა თოთხმეტი მანეთი.

* * *

მამავლის თვის ივლისის თხუთმეტს იქნება ცხრაასი წლის დღესასწაულობა, რაც რუსებმა ქრისტიანობა მიიღეს.

ჩვენ, ქართველებს არც ცხრაასის და არც ათას-ხუთასი წლის დღესასწაულობა არ გადავიცდით!..

ადგენდა ერთად-ერთი მისი ქალი მარვარა. იშვიათი და უნაკლო სიმშვენიერე, მომხიბლავი ყოფა-ქცევა, მაღალინიჭი და სულის შეუმწიკველი ქველ-მოქმედება ამ ქალისა შეადგენდნენ მამის ამპარტაყენებას. მარვარა კიდევ პატარა იყო, როცა მასს დედა მოუყვდა. ღიოსკორმა ჩააბარა თავის ქალი საიმედო აღმზრდელ ქალთა მზრუნველობას, და თავთ ცდილობდა, რომ თავის საყვარელი ქალი მდიდრულად შეენახა. მოსიყვარულე მამა თავის ქალისათვის არ ზოგავდა ოქროს, მარგალიტს, ძვირფას ქვებს და სხვათა. მარვარას არც ერთ ამხანაგ ქალს არა ჰქონდა არც მეთელი ნაწილი იმ ძვირფასეულობისა, რომელიც ჰქონდა თვით მასს.

თავის ქონებას ღიოსკორი მალავედა სხვაებისაგან, მაგრამ ამავე დროს მან ქალაქს გარედ ალაშენა მშვენიერი სასახლე, სადაც დააყენა მარვარა და დააყენა მას მრავალი აღმზრდელი და მოსამსახურე ქალები. რომ ქალს არ მოსწყენოდა განცალკევებული ცხოვრება, ღიოსკორმა ძვირად მორთო მარვარას სასახლე ყოველ ნაირი საუცხოვო ნივთებით და სასახლის გარეშემო გააშენა საუცხოვო ბაღი, რომელიც ნამდიდრ სამოთხეს წარმოადგენდა.

მარვარა სრულებით კმაყოფილი იყო თავის მდგომარეობისა: რაღა უნდა ესურვებია მას კიდევ? მაცალკევებული და საზოგადოებაზე მოშორებული ცხოვრება მას არ აწუხებდა; ის მხიარულად ატარებდა თავის დროს აღმზრდელ და მოსამსახურე ქალების საზოგადოებაში. მანსაკუთრებით მარვარას უყვარდა თავის მშვენიერი ბაღი; ის უმეტეს დროს ამ ბაღში ატარებდა, ის ალტაცებაში მოჰყავდა ბუნების სიმშვენიერეს, ბრწყინვალე მზის შუქს, ფრინველების გალობას, ლურჯ ცას და ვარცკლავთა ბრწყინვალეობას...

— ოხ, რა მშვენიერია ქვეყანა! წამოიძახა, ერთხელ, ახლ-გაზდა ქალმა, როცა ბუნების სიმშვენიერით ალტაცებაში იყო მოყვანილი და თავის მოხუცებულ გაღაასთან დასვირნობდა ბაღში; — კუთხოველ არს ის, ვინც ასე საკვირვალად შეჰქმნა იგი!

— ამისათვის უნდა აღიდებდე ჩვენს ღმერთებს, ჩემო ძვირფასო შვილო, — მიუგო მოხუცებულმა გამდიდრმა, — ისინი ყოველად შემძლენი არიან, მათ შექმნეს ყოველივე, რასაც შენ ხედავ, ისინი ყოველსავე ანიჭებენ ცხოვრებას, ყოველსავე განაგებენ.

— მა რომელი ღმერთებია, გამდიდრო? — ჰკითხა მარვარამ, — ისინი ხომ არ არიან, რომელნიც სდგანან ჩვენს სახლში?

— ღიან, ჩემო შვილო, ეს ის ღმერთებია, რომელთაც თაყვანსა-სცემს მამა შენი და რომელთა თაყვანსა-სცემ შენ თვითონ. შევლრე მათ, რათა დაგიფარონ შენ მშვიდობით, უვნებლად და ზედნიერად.

— ბანა ჩვენმა ღმერთებმა შეჰქმნეს ქვეყანა? — დაფიქრებული სხნით ჰკითხა ახლ-გაზდა ქალმა.

— მათ, მხოლოდ მათ შეჰქმნეს, ჩემო ქალი.

მარვარას არასფერი პასუხი არ მიუტია ამაზე, მხოლოდ ჩაფიქრებული წავიდა სახლში და მას უკან გაედევნა მისი მოხუცებული გამდიდრო.

II.

და მიგცნე თქვენ მწყემსნი გული-საებრ ჩემისა და გამწყსიდეთ თქვენ მწყესელნი ხელოვნებით. (იერ. III, 15).

ღიოსკორი ძალიან ცდილობდა, რომ თავისი ახლ-გაზდა ქალი მოერიდებია საზოგადოებისაგან, მაგრამ მან ეს ვერ მოახერხა. მარვარას ზედამხედველმა ქალებმა, ღიოსკორის ფართულად გაავრცელეს ხმა მარვარას სიმშვენიერეზე და მთელმა ილიოპოლმა გაიგო, თუ რა სიმდიდრეს მალავედა მდიდარი ღიოსკორი ქალაქ-გარეთ აღშენებულ სასახლეში. მთელი მაზრის მკვიდრთა დაიწყეს ლაპარაკი ახლ-გაზდა ლამაზ მარვარაზე. ბევრი წარჩინებული და მდიდარი ემაწვილ-კაცები მიდიოდნენ ღიოსკორთან და სთხოვდნენ მარვარას ცოლად, მაგრამ ღიოსკორს არ უნდოდა მარვარას მოშორება და ამიტომ ყველას უარით ისტუმრებდა.

შოველ დღე მოსიყვარულე მამა ნახულობდა ახლ-გაზდა ქალს; ამ ნახულობის ერთხელ დროს ღიოსკორმა მარვარას პირის სახეზე შენიშნა არაჩვეულებრივი მწუხარება და დალონებულება.

— რა დაგემართა, ჩემო შვილო? — ჰკითხა ღიოსკორმა ერთხელ მარვარას: — ავად ხომ არა ხარ? ასე გაყვითლებული რატომ ხარ?

— მე ისე კარვად ვარ, როგორც წინეთ ვიყავი, — მიუგო მარვარამ და ძალიან მივირის, თუ რა შენიშნეთ თქვენ ჩემში.

თუმც ეს ასე იყო, მაგრამ ახლ-გაზდა ქალს პირის სახეზე დიდი ცვლილება ეტყობოდა. იმ დღიდან მოკიდებული, როცა მარვარა ელაპარაკებოდა თავის გამდიდრო ქვეყნის შემოქმედზე, მისი აზრი მთლად შეცვალა. იგი ხედავდა, რომ კვრთ თაყვანის მცე-

მელთა ღმერთებს არას გზით არ შეეძლოთ შეექმნათ ქვეყანა, რადგან იგინი არიან მკვლარნი და უსულონი, რომ იგინი თვით არიან გაკეთებულნი კაცის ხელი-საგან. მარვარას ცხადად ჰქონდა წარმოდგენილი, რომ არის რამე, რომელიც მან არ უწყის, და რომელ-მანც შექმნა ქვეყანა და განაგებს მას. მაგრამ რა არის ეს რამე—მარვარამ არ იცოდა. ამაზე იყო მიქცეული მისი აზრი, ეს რამე არ აძლევდა მას მოსვენებას და ესევე უფთხოვდა მას ძილსა.

ღიოსკორი კი თავის ქალის დაფიქრებულობას სხვა ნაირად ხსნიდა.

— შეძლება შენ მომავალ ბედზე ფიქრობდე? ჰკითხა მამამ მარვარას.

მარვარამ შეხედა მამას, მაგრამ ვერ გაიგო კი მამის კითხვა.

— შენ ეხლა ისეთ წლოვანებაში ხარ, როდესაც მე უნდა გადავწყვიტო შენი ბედი, შენი მომავალი. ჩემი სამიძღრე და შენი სილამაზე მოგანჩევენ შენ ბედნიერებას: წარჩინებულნი უმაწვილი კაცნი ღიდ ბედნიერებად ჩასთვლიან, თუ ღირსი ვახდებიან შენი ქმრობისა.

ამ სიტყვებზე რაღაც წითელმა ფერმა გადაჰკრა პირის სახეზე ახალ-გაზდა ქალს; მან დაწყურა თვალე-ბი და წარმოსთქვა.

— რაო, მამა, შენ გინდა რომ შენი სახლი-ღამ გამავლო?

— არა, ჩემო ძვირფასო, მე მსურს, რომ შენ გექმნეს შენი სახლი, რომ შენ სტკებოდე შენი საყვარელი ქმრისა და შეიღების ბედნიერებით.

მაგრამ მარვარა ყურადღებას არ აქცევდა მამის ღარიგებას.

— მხლა კი მესმის, რომ შენ აღარ გიყვარვარ, აღარ გინდა დამაყენო შენს სახლში, გინდა მომაკლო მე მშობლური მფარველობა, — უპასუხა მარვარამ მამას და თან ცრემლები მოერია თვალეებში.

მაგას ნუ მეტყვი, ჩემო შეილო, მღელღარებით წამოიძახა ღიოსკორმა, რომელსაც აწუხებდა მარვარას მწუხარება, — როგორ არ მიყვარხარ, შეილო? მამ ვინლა უნდა შევიყვარო, თუ შენ არა, ჩემო ერთადერთო შეილო?

— თუ ეგრეა, ნურას ღროს ნუ განმიმეორებ მე გათხოვებას; შენი სახლი ყოველივეს მიჩვენია, ჩემი სიქალწულე ჩემთვის შეადგენს საუკეთესო ბედნიერებას.

ზაათავა ეს სიტყვები თუ არა მარვარამ, იგი თვალ-ცრემლიანი მოეხვია მამას.

ღიოსკორმა დაამშვიდა აღშფოთებული ქალი, შემდეგ გამოეთხოვა მასს და საჩქაროდ გამოვიდა ოთახიდან და გზაზე შეხედა თავის ქალის მოხუცებულ გამდელს.

— მე ღროებით უნდა წავიდე ქალაქიდან, — უთხრა ღიოსკორმა გამდელს რაღაცა დაღონებით: — თქვენ კი მოუარეთ მარვარას და ყოველივე მასი სურვილი აღასრულეთ. იმეცადინეთ აგრეთვე, რომ მას უშოვოთ მისი ტოლი კარგი ამხანაგი ქალები, — ის, როგორც ეტყობა, მარტვა მოწყენილია. მე უბრძანებ, რომ მისთვის აღაშენონ განსაკუთრებითი ტერმები, — დაე, იქ იმხიარულოს მან თავის მეგობრებთან.

ღიოსკორი წავიდა. რაღაცა მოხუცებული გამდელი შევიდა მარვარას ოთახში, შენიშნა, რომ მარვარა სტირის.

— რა დაგეძარათა, ჩემო გულო, დაიყირა გამდელმა, — შენ სტირი?

— არაფერი, არაფერი, გამდელო, რაღაცა მომივიდა, სიცილით, მაგრამ თვალ-ცრემლიანმა მიუვო მარვარამ.

— ნუ სტირი, ჩემო შეილო, — შენ ეხლა გეყოლებიან მხიარული მეგობრები, გექმნება საკუთარი ტერმები, — ასე ანუგეშებდა თავის საყვარელს გულკეთილი გამდელი.

— რა მეგობრები და რა ტერმებო? — გაკვირვებით ჰკითხა მარვარამ.

— ეს ეს არის მე ვნახე ბატონი, და იმან მიბრძანა მე, რომ ის შენთვის ააშენებინებს მშვენიერს ტერმებს აუზებით; ბატონმა აკრეთვე მიბრძანა, რომ შენ გაგაცნო შენ ტოლ ქალებს, — დღეიდან შენ იმათთან ივლი და ისინი შენთან.

— მადლობელი ვარ მამისა მისი კეთილ-განზრახულებისათვის; ხოლო შენ, ძვირფასო გამდელო, მე გულისთ ვთხოვ. — ისეთი მეგობრები მომიწახო, რომლებთანაც მე შემეძლოს ლაპარაკი და მუსაიფი ყოლიფერზე...

— მოსვენებით იყავ, ჩემო შეილო, და დამენდე მე, — დღესვე შენი სურვილი იქმნება აღსრულებული. მხლა კი წავიდეთ სადილის საქმელად, — ღროც არის.

მოსაუბრენი წაიღენ სასადილო ოთახში, სადაც გაწლილი იყო სტოლი. სადილის შემდეგ გაძღვლი წაიღა ახალ-გაზდა ქალბატონის სურვილის აღსასრულვლად, ხოლო მარვარა მოემზადა სტუმრების მიხედვით.

იმ საღამოსვე მარვარას სახლი აიგო ილიოპოლის წარჩინებულ გვარის კაცთა ახალ-გაზდა და მხიარული ქალებით. მარვარამ და მისმა სტუმრებმა შეხვედრის უმაღლესე მოახდინეს ერთმანერთზე მშვენიერი შთაბეჭდილება.

ამ დღიდან მარვარა ან თვითონ ნახულობდა თავის მეგობრებს, ან ისინი მოდიოდნენ მასთან. ახალგაზდა ქალებს მალე შეუყვარდათ ერთმანერთი და მხიარულად აღარებდნენ დროს ერთად. მარვარას უწინდელი მწუხარება განჰქრა. ბანსაკუთრებით მარვარა ახალგაზდას სასიამოვნო იყო ხოლმე ერთ მის მშვენიერ, მშვიდ და კეთილის-მოამქმედ მეგობარ ქალთან მუსაიფი.

(გაგრძელება იქნება).

მოძღვრება

სახარების ცხრა ნეტარებაზედ.

„ნეტარ იყვნეთ თქვენ, რაჟამს გუვედრიდნენ და გდევნიდნენ და სიქვან ყოველი სიტუვა ბოროტი თქვენდა მომართ სიცრუით ჩემთვის. გინაროდენ და მხიარულ იყვენით, რამეთუ სასიოდელი თქვენი დიდ არს ცათაშინა» (მათ. 5, 11 და 12).

წინა მოძღვრებაში თქვენთან მქონდა ბასი იმაზედ, ქრისტეს მოწმუნენო მსმენელნო, რომ «სოფელი ესე, ბოროტის გესლით სავსე», სდეგნის მართალთა და კეთილის მსახურთა: სდეგნის მათ, რადგან იგინი ცხადი განჰქებენ მის ბნელს მხარეს და ცოდვით—დაცობათა, სდეგნის მათ, რადგან მათი უმხკო და უბიწო ცხოვრების შედარებით ბოროტთა და უსჯულთა ცხოვრება აშკარად წარმოადგენს ყოველს ბიწიერებას, არა წმიდებსა და უკეთურებას; მათ უნდათ, რომ ეს თავისა ბნელი

მხარე დამალონ, მაგრამ ბრწუნივალე შუქი და სხივი მართალთა და კეთილთა ამ სიბნელეს აღარ მალავს და ამიტომ «ბნელსა შინა მსხდომარენი» სდეგნის ამ მართალთა, ავიწროებენ და ყოველ ნაიწ მწუხარებას და შავ დღეს აყენებენ.

მაგრამ, ძმანო, ამ დევნაში მართალთა დაკრთვს ხოჯმე ერთი სხვა მიზეზიც: ბოროტის წარმომადგენელთ უნდათ, რომ აღსდგონ ყოველივე სიმატლელ და კეთილი ამ სოფელში. ამიტომ დევნით მათ სურსთ, მართალნი და კეთილ მსახურნი ააცილონ სიმატლელისა და კეთილის გზას და დაუენონ თავიანთ უგუჯმართ გზაზედ. ამ მიზნის მისაღწევად ბოროტი ხმარობს ყველა ზომებს, რომ სიმატლელ რეგორმე მოშობილს და მისნი მოსამსახურენი თავის დასში გადაიყვანოს. აი ეს დევნა, კეთილ მოწმუნენო, უფრო საშინელია მართალთათვის. აქ მათ მოეთხოვებათ უდიდესი ღვაწლი, რომ საშინელმა და შესაძრწუნებელმა ვადის სუსტის ბუნებისათვის ზომებს ბოროტისამ არ შეაშინოს იგინი და არ აღაღტებინოს სიმატლელისა და ჭეშმარიტებისა. ეს ღვაწლი არის, ძმანო, აღმსარებელთა და მოწამეთა. მაგრამ დიდება ღვთის განგებას! რამდენათაც საშინელს და საზარელს ზომებს და სასტიკ საშუალებათს ხმარობს ამ შემთხვევაში ბოროტი, თავის დევნაში და დაუნდობელ ბრძოლაში სიმატლელსთან, ამ სოფელში, იმდენად უფრო ემატებათ მართალთა სიმტკიცე, მხნეობა, მამაცობა; ბოროტს არ შეუძლიან დასძლიოს კეთილი, უსჯულთაობას არ შეუძლიან აღსდგონ სჯული ღვთისა ვადში; უსიმატლელთას ვერ ძალუძს მოსპოს სიმატლელ; შურს და სიმძულვარეს არ შეუძლიან დასთრგუნოს ვადის სიყვარული და მიდრეკილება უზენაესისადმი; ჭკუენიურ ბურუსს არ შეუძლიან დაფაროს ზეციური სიმატლელის შუქი, ეშვავის მანქამებას არა აქვს იმდენი ძალა, რომ ვადის ბუნებაში გააქროს ღვთაებრივი ნაბერწვალე, მოსპოს მასში ღვთაებრივი ხატება და მსგავსება. აი, ძმანო, მოციქული ჰაკვლ რეგორმ ასწავს ამ სიმტკიცეს მართალთა და ქრისტეს მოწმუნეთა: «გინ განმშობრენს ჩვენ სიყვარულსა მას ქრისტესსა? ჭირმან ანუ ურკვამან ანუ მხვილმან! წკრილასს, ვითარმედ მოვსწედებათ ჩვენ მარად დღე, და შევირცხებით ჩვენ ვითარცა ცხოვარნი კვალდნი» (ფსალ. 43, 23), არამედ ამას ყოველსა ზედა გსძლეეთ ჩვენ მის მიერ, რომელმანცა იგი შეგვიყვარა ჩვენ. «რამეთუ ძრწამს მე, ვითარმედ არცა სიკვდილმან, არცა ცხოვრებამან, არცა ანგელოზთა, არცა მთავრობათა, არცა ძალთა, არცა ამნ სოფელმან, არცა მან სოფელმან, არცა სიამდლეუთა, არცა სიღრმეთა, არცა სხვამან დაბადებულმან შემიძლოს ჩვენ განუქებად სიყვარულსა ღვთი-

სას, რომელ არს ქრისტეს იესოს მიერ უფლისა ჩვე-
ნისა» (რომაელ. 8, 36-40).

აი, კეთილ-მსახურნი ქრისტანენო, ის კლდე —
მტკიცე, მკვიდრი და შეურყეველი, — რომელსა ზედა არს
აღშენებული წმიდა ეკლესია მორწმუნეთა, — ის ეკლესია,
რომელსაც თვით ბჭენი ჯოჯოხეთისანი ვერ სძლევენ
(მათ. 16, 18). თვით თავა ამ ეკლესიისამ მოგვცა
ქრისტანენო, ამ ნაირი სიმტკიცის და შეურყეველობის
მაგალითა; მან დასდო თავი თვისი ქვა-კუთხედ ამ ღვთის
შენობაში ქვეყანაზედ; ამ შენობის სძირველში დანთხე-
ულა, ძმანო, თვით უბატონსკეი სისხლი განხორ-
ცილებულისა ძისა ღვთისა, ხოლო დაგვირგვინებული
იგი ჯვართა მისითა.

ეს გვირგვინი ამ შენობისა, ქრისტეს მორწმუნე-
ნი, გვირგვინებს ჩვენ გზასა ცხოვრებისასა; — ეს ის გზა,
რომელმაც მაცხოვარი სოფლისა მიიყვანა ვოლგოთაზედ
და აღიყვანა ჯვარსა ზედა. მან, ძმანო, მოთმინებით და
სამტკიცოთ განვლო ესე ჯვარის გზა და ამითი მოგვცა
ჩვენც მტკიცე მასზედა საბრუნისა: «რომელსა უნდა შე-
მოდგომად ჩემდა, — გვიბრძანებს იგი ზიქდა. მარ უარ
ჭყავნ თავი თვისი, აღიღენ ჯვარი თვისი და მომდევნდი
მე; რამეთუ რომელსა უნდეს განწინება სულისა თვისა-
სა, მან წარწმიდოს სული თვისი ჩემთვის, მან პოვოს
იგი; ანუ რა საჩვენებელ არს კაცისა, შეთუ იძინოს სო-
ფელი ყოველი და თავი თვისი წარიწყმიდოს» (ლუკ. 9
23 და 25). «ამიტომ შეკედით იწროსაგან ბჭისა, რა-
მეთუ ვრცელ არს ბჭე და ფართო არს გზა, რომელსა
მიჭყავს წარსწემდელოდ და მრავალნი ვლენან მასზედა»
(მათ. 7, 13). ვარი სასუფეველისა, ძმანო, დაიხილა
კაცთა ნათესავის ცოდვით, მისა სიღაღით და თავის მი-
ნებებით. ეს ვარი განაღო მაცხოვარმან სოფლისამან
ჯვართა თვისითა, და ვისც უნდა კვლად მასში შესვლა,
იგი უნდა მიჭყვეს ამ ჯვარის გზას. ეს გზა ჯვარის აღე-
ბისა სავსეა, ქრისტანენო, ათას ვარის მწუნებებით;
ამ გზაზედ ხშირად «საჭმელად გვხდება ნადველი და
სასმელად ძმარი» (ფსალ. 68 21), მაგრამ ვისც უნდა
ქრისტეს «თანამეგობარედ განდეს მერმესა მას საუყუ-
რისა», ვისც სურს იქნინოს დაუსრულებელი ნეტარება
და სინარული ცათა შინა, იგი ქვეყანასა ზედა მზათ უნ-
და იყოს მოთმინოს «ყოველივე უკედრება, დევნა, სიტუ-
ვა ბოროტი და, თუ მოითხოვა გარემოებამ — თავს იღვას
თვით სიკვდილიც ქრისტეს სასულისთვის და არას გზით
ვი არ უღალატოს მისს სიყვარულს, ე. ი. უნდა მზათ
იყოს მიიღოს ღვაწლი ქრისტეს აღმსარებელთა და მო-
წამეთა.

მოვიგონეთ. კეთილ-მორწმუნენო ქრისტანენო, ვი-
თარ მიმბაძე ივენქ ქრისტესა მასნი ზირველი მოწაფე-
ნი. აი რას სწერს ერთი მათგანი ყველზედ: «აქა უამბდე
გვშივისცა და გვეურვისცა, შიშველვართ და ვაჭყენებით,
განსვენებულვარ» და ვშერებით; მაგინებელთა ჩვენთა ვა-
კურთხევით, ვადვენებით და თავს ვიღებთ; მგმობელთა
ჩვენთა კლცხვით; ვითარცა ნარჩენი სოფლისანი შევი-
ქენით ყოველთა ნასახურ» (კორ. 4, 11, 14), მაგ-
რამ მათ სულგრძელად მოითმინეს ყოველივე ეს და არ
გადაუხვიეს კეთილს გზას; მათ ეს ქრისტესთვის დევ-
ნისა და ყვედრების დათმენა დაკარგინეს მოწამებრივი
სიკვდილით, რომელსაც იგინი, — ასე ვასინჯეთ, — სისა-
რულითაც ვი მოელოდნენ, რადგან ამ სიკვდილის შემ-
დეგ იგინი მოელოდნენ ქრისტესთან საუყურო დიდებასა».
გული მტკვიის განსვლად (ამა ქვეყნისაგან) და ქრისტეს-
თან ყოფად უფროს და უმჯობეს ფრად» (ფლ. 1,
24). აი ყველზედ უფრო რას ნატრულობდა წმიდა მო-
ციქული პავლე და მასთან ყველა მოწამენი ქრისტესნი.

მოვიგონეთ აგრეთვე, ძმანო, მთელი ურიცხვი და-
სი მოწამეთა და აღმსარებელთა, რომელთაც რა ენით
გამოუთქმელი სატანჯველი არ გამოაჩენს ქრისტეს გუ-
ლისათვის და დასასრულ თავის საცოცხლე შესწარეს და
ქრისტეს საწმინდობას არ გადაუდგენ. ანაკითხითა
საუნჯითა იგინი არ შესცდნენ და არ მოსტყუდნენ; არა
ვითარამა სამიხელმა სატანჯველმა ვერ შედრივა,
ვერ შეურყია მათ თავიანთი მტკიცე საწმინდო-
ბა და ღრმა სიყვარული ქრისტესნი. ჩვენი სადგური, ჩვე-
ნი მამული და ჩვენი საუნჯე ცათა შინა, — აი რას ეუბ-
ნებოდნენ იგინი თავის მწვალებელთა, — და რამდენადც
მალე მიგვიყვანთ სიკვდილით ამ საუყურო ჩვენ სადგურ-
თან, იმდენი ჩვენთვის უფრო სასინარული იქნებაო.
იგინი ამბოგან ვი არა შიშობდნენ, რომელნიც მოსწვი-
დნენ ხორცთა, ხოლო არა შეკვლით მოკვლა სულისა;
მათ ეშინოდათ უფრო მისსა, რომელი შემძლებელ არს
სულისადა და ხორცთა წარწმედა გენიასა შინა (მათ.
10, 28).

ჩვენ დროში, კეთილ მორწმუნენო, თუცა ქრის-
ტიანებზედ აღარ ხმარობენ ცეცხლსა და ხმალსა, რა-
გორც იყო ზირველ საუყურებში წარმართთა ხელში;
ესლა დევნა ქრისტეს სასიკვლობაზედ თუცა ისე ძნელი
და მწარე არ არის სხუელისათვის, მაგრამ უფრო ვი სა-
შიში განსაცდელია სულისათვის. ეს არის, — ძმანო, ბო-
როტ-სიტყვაობა, ცილის წამება, დაცინვა, განვიცხვა და
სხვა-ლა-სხვა ვარი ცხოვრების საცდური. ესლანდელ
დროში არ არის, ქრისტანენო, იშვიათი მოკვლენა, რომ

კიტსკენ საწმინტობას, იტყუებენ კაცს ქვეყნიურა სა-
 შით, ფუფუნებით, ღრუბით ხორციელი ნეტარებით,
 დასტინიან და ამდაბლებენ წმიდა საწმინტობისა კეთილ-
 მონაწიებით ზატეიას-მცემელთა და აღმსარებელთა. ქრის-
 ტეს ჯვარის წინააღმდეგნი თანდათან მკვლადებიან, იგი-
 ნი ცრუ მეცნიერების და ცრუ სწავლის სიტუაით გან-
 ცხადებულად აღვიარებენ, რომ ქვეყნისზედ ხორციელის
 ზეგოთ არა არის რა; რომ კაცის მოთხარება იგოვე
 შინუტუვით მოთხარება; რომ არაფერი კაცს ამ მო-
 თხარებისა გარეშე არ უნდა ჰქონდეს რა, თუ არ
 უნდა, რომ ცდომილი ჩავარდეს და თავის ბუნების წი-
 წინააღმდეგ არ წავიდეს; რომ არაფერი სამღვთო საგანი
 ამ სოფელში არ არსებობს; ცხადვე ქადაგებენ წინააღ-
 დებ ქრისტეს საწმინტობისა და ეკლესიისა. კაცის გულს
 აზიდვიანებენ მარტო ამ ქვეყნის ამოკებისაგან
 და ავიწყებენ, უხმობენ მას ზედისაღმა ბუნე-
 შით მადრეკილებას და ჯტოვებულებას. ბევრი სულ-მოკ-
 ლე ხდება, ქრისტიანენო, მათ მსხვერპლად და ჰქარბავს
 თავის სჯულს, სცვლის ქრისტეს მაცხოვრებით საწ-
 მინტობის სახარებას მტერთა საწმინტობაზედ, და ლა-
 ტობს თავის შემოქმედსა, და ლატობს თავის მსხვერპლსა,
 და ლატობს თავის ღმერთსა და გადადის უსჯულეთა და
 უღმერთთა დასში.

აი, ქრისტეს მოწმინტენო, აი ქრისტეს მოყვარენო,
 მად არის ჩვენთვის საშიში განსაცდელი ეს ლანდელ ცრუ-
 განათლებულ და ცრუ მოწმინტე ღრუში! ამიტომ ჩვენ
 უნდა, ძმანო, მტკიცედ ვიდგეთ ჩვენ საწმინტობაზედ,
 და ვიცვათ იგი კეთილის სიტუვით და კეთილის ცხოვრე-
 შით, სულ გრძელად მოვითმინოთ ამისთანა მწარე დევნა,
 და დინვა, განიცხება და უგოდება ქრისტეს მტერთა; გა-
 ნუწყვეტლად გვახსოვდეს, რომ ჩვენი სამუდამო სად-
 გური ეს სოფელი ვი არა, მალეა ზეცა. «ვილცოცო-
 დეთ,—ქრისტიანენო, სიტუვისაებრ მოციქულისა,—რათა
 მტკიცედ ვსდგეთ საწმინტობასა ზედა, რამეთუ მწავ-
 ლითა ჭირითა ჯერა რას ჩვენდა შესავლად სასუფეველს
 დვთისასა» (საქმე მარტ. 14, 22).

ეს არის, ძმანო უმაღლესი ღვაწლი,—გვირგვინი
 უოველთა ქრისტიანულთა ღვაწლთა,—და ამ უდიდესი
 ღვაწლისათვის უდიდესი სასუფეველცაა აღთქმული: «გი-

ხარადენ და მხარულ იყვნით, რამეთუ სასუფელი თქვე-
 ნი დიდ არს ცათაშინა», —აი, ძმანო, სასუფეველი და
 განმანსვენებელი ჩვენთვის ამ შემთხვევაში სიტუება ჩვენი
 დვთაებრივი მოძღვრისა. თუმცა, ძმანო, უოველი კეთი-
 ლი ქრისტიანე მიიღებს ცათაშინა ნეტარებასა, მაგრამ ამ
 ნეტარებაშიც არის, ქრისტიანენო, ხარისხი. სასუფე-
 ლი აღმსარებელთა და მონაშეთა არის უმაღლესი საჩის-
 ხი ვაცთა დიდებისა სასუფეველსა ცათასა. მაცხოვარა
 იმით, რომელთაც მტკიცედ და შეუწყვეტლად ჰქონდა
 დაცული მისი სახელი, საქვეყნოდ აღვიარეს იგი და ამის
 თვის არ შეუშინდნენ არა რომელსამე სატანჯველსა და
 თვით სიკვდილსაც,—ამათაც მაცხოვარი «აღვიარებს წი-
 ნაში მამისა ზეცისასა და წმიდათა ანკელთათა» (მათ.
 10, 39).

განკმტკიცდეთ, ძმანო, ამ ჩვენ საწმინტობაში,
 ნუ უღალატებთ მას მთელ ჩვენ სიცოცხლეში, რომ
 სიკვდილის ღრუს ჩვენც შეგვეძლოს ეს მოციქულის
 სიტუება განვიმეოროთ ურცხვენელად და სკინდისის
 უმხილებლად; «ღვაწლი მომიღვაწებაკ, სრბა აღმისრუ-
 ლებიეს, საწმინტობა დამიმარხავს; ამიერიდგან მიმელის
 მე სიმართლისა იგი გვირგვინი, რომელი მომცეს მე
 უფაღმან, მას დღესა შინა, მართაღმან მათ მსაჯულმან»
 (2 ტიმოთ. 4, 7, 8). ამინ.

არქიმანდრიტი მაკარი.

საჭირო ცნობები მღვდელთათვის

2 მარტს ბ.

ხელმწიფე იმპერატორის ტახტზე აღსვლის
 დღესასწაულობა. წმ. მღვდელ-მონაშისა თეოდოტი
 კვირინელ კუბისკობისისა.

6 მარტს ვ.

უველიერის დაუწყების კვირა. წმიდათა ორმოც-და-
 ორთა მონაშეთა, რომელნი იყვნეს ამოკრეველნი. სმა-
 რვა. საცისგრო სახარება მკრვე.

13-ივ მარტს.

პირველი კვირიაკე დიდი მარხვისა, კვირიაკე მართლ-შაღიდებულთა. ნაწილთა აღმოყვანება წმიდათა შორის შიშისა ჩვენისა ნიკიფორე კონსტანტინეპოლელ პატრიარქისა. ხმა პირველი. საცისკრო სახარება მეცხრე.

20-ე მარტს.

მეორე კვირიაკე დიდი მარხვისა. ღირსთა მამათა ზენთა, რომელნი მოხსატესა შინა წმიდისა საბბასა მოისრნეს. სარციანოვან. და ღირსთა იოანესა, ალექსანდრესა ღვლავლისა. ხმა მეორე. საცისკრო სახარება მეათე.

25-ეე მარტს.

შახსკევი მესამე დიდი მარხვის კვირიაკისა. ხარება უოჯლად წმიდა ღვთისმშობლისა. სახარება და ტროპარ კონდაკი დღისანი. უქმე უოველთა.

27-ეზ მარტს.

მესამე კვირიაკე დიდი მარხვისა ჯვრისთაყვანის ცემისა. წმიდისა დიდისა ჩვენისა მატრონა თესლონიკელისა. ხმა მესამე. საცისკრო სახარება მეთერთმეტე.

ნ ა რ ე ჯ ი.

როცა ალექსანდრე მაკედონელი გაელაშქრა პერსიაზე თავდასაცემად, მტრე აზიაში მასს შესვლენ პერსიის მეფის დარიოსის გამოგზავნილნი კაცნი, რომელთაც მიართვეს ალექსანდრეს თავიანთი ბრძანებულისაგან გამოტანებული წერილი, ბურთი, წკეპელი და ერთი პატარა უუთი ოქრო. წერილში ეწერა: «მე, დარიოსი, მეფე მეფეთა, მე ღმერთებისა და ღმერთი, გიბრძანებ შენ, ალექსანდრეს, ჩემს მოსამსახურეს, რათა დაბრუნდე შენს მშობლებთან, ჩემს მოხებთან; შენ ჯერ ისე პატარა ხარ, რომ საჭიროა შენთვის დედა შენის მოკლა. გიგზავნი

შენ წკეპელს, ბურთს და ცოტა ოდენ ოქროს. წკეპელი მისი ნიშანია, რომ შენ, როგორც უმაწვილი, კიდევ საჭიროებ სწავლებას; ბურთი ნიშნავს, რომ შენ ჯერეთ კიდევ შენ ტოლ-ამხანაგებთან უნდა თამაშობდე ბურთის; ოქროს გიგზავნი იმიტომ, რომ საშუალება გქმნეს, რათა სამშობლოში დაბრუნდე. შენ თუ ეს ჩემი ბრძანებანი არ აღასრულე, მაშინ მე გამოგზავნი ჩემს კაცებს; ისინი დაგიჭერენ შენ და იქნება დასჯილი ანა წკეპლითა, როგორც უმაწვილი, ანამედ როგორც მუამბოხე». სამადლის შემდეგ ალექსანდრეს გაუგზავნია დარიოსისთვის შემდეგი პასუხი: «მეფე ალექსანდრე უძღვის მეფე დარიოსს მოკითხვას. სასიძცხო არ იქმნება, რომ შენ, დარიოსი, ძლიერი და დიდებული ბრძანებელი, მე ღმერთებისა და თვით ღმერთი ამ ცოტა ხანში შეიქმნება საბრძლო მონა უბრძლო უმაწვილისა, რომელსაც ეწოდების ალექსანდრე მე მოკვდივარ შენზე, მაგრამ ისე კი ანა, როგორც ღმერთზე, ანამედ უბრძლო მკვებსანაზე. შენ ძალიან მოუფიქრებლად გვიჩვენე ოქრო; ეს ოქრო გაკვამსხვევს ჩვენ და უფრო მამაცურად გიბრძოლებთ, რათა შენი ოქრო ჩავიგდოთ ხელში. შენზე გამარჯვება მე მასხვევს, რადგან ვსძლევი ისეთ ძლიერ მეფეს, როგორსაც შენ სთვლი შენს თავს. ხოლო თუ შენ გაიმარჯვე ჩემზე, ვერ დაიქანებ უმაწვილზე გამარჯვებას, როგორსაც მე მსთვლი შენ. მე მთელი შენგან გამოგზავნილი საჩუქრები მივიღე დიდის გამოფიქრებით, რადგან ეს საჩუქრები კარგინ მომასწავლებლნი არიან: წკეპლით მე ვსცემ შენს ბარბაროსებს, ბურთი მოასწავებს, რომ მე დავიბურთებ მთელ ქვეყნიერებას». მართლა არცასულა რამდენიმე თთვე რომ დარიოსის დედა, მეუღლე და ქალიშვილები ჩაუარდენ ხელში ძლევა მოსილს ალექსანდრეს და თვით მეფეთა მეფე, სამა წლის შემდეგ, მოხარული იყო დამოხრჩილებოდა ალექსანდრეს, მაგრამ მოკლე იქნა გამცემლისაგან.

*

ებრაელების რიცხვი მთელს დედა-მიწაზე. პირველი გამოდის ერთი ყურნალი სახელად «Еврейский архивъ». ამ ყურნალის გამომცემლობით შეესრულა დედა-მიწაზე 6,300,000 ებრაელი ყოფილა. ამ 6,300,000 ებრაელადამ კერძოში ცხოვრებს 5,400,000

ებრელი; აზიაში—250,000. ავსტრალიაში მცხოვრებ ებრაელთა რიცხვი არ არის შეტყობილი, მაგრამ უოკელ შემთხვევაში დიდი არ უნდა იყოს ეს რიცხვი. ევროპის სასკლშიფოებში უმეტესი რიცხვი ებრაელების სტრუქტურებს რუსეთში და სასკლდობ: 2,552,000, რომელთაგან 768,000 სტრუქტურებს პოლანაში; ავსტრი-ვენგრიაში—1,644,000, ამათგან 680,000 სტრუქტურებს გალიციაში; გერმანიაში ირანცხება 562,000 ებრაელი; რუმინიაში—263,000; სათათრეთში—105,000; ნიდერლანდში—82,000; საფრანგეთში—63,000; იტალიაში—40,000; ჰელსტინაში—25,000.

რედაქციის პასუხი

ანდ. ჯაფ—ქს. სამწუნაროდ, ეს მეორე თქვენი კორრესპონდენციაც ძლიერ უმნიშვნელოა და ამიტომ არ დაიბეჭდება.

ახალ-ციხეს. ალვ. უ—ს. თქვენი სტატია არ დაიბეჭდება. დიდათ სამწუნაროა, რომ ჩვენშივე უთანხმოება სუფევს ზოგიერთი საზოგადო საქმის შესახებ.

მღვდელს ვენიამენს. თქვენი სტატია დაიბეჭდება, მაგრამ თუ ტელესკოპი არ ვიშოვეთ, ისე არ წაიკითხება. თქვე დალოცვილო, ერთი მწერალი ვერ იშოვეთ, რომ რიგაიანად გადაგწერათ. ნუ თუ თქვენსევე შავი მელანი არ იყიდება?...

მწ. ხეობაში. ვას. კ—ს. თქვენი სიტყვა არ დაიბეჭდება, რადგან საზოგადო მნიშვნელობა არა აქვს.

მ. კ—ს. ამბობთ: «ვის არ უყვარს ის ქვეყანა, სადა შობილა და აღზრდილა, სადაც ბუნებამ დაამიანი უოველისფრად დააკმაყოფილა». გავიწყდებათ, რომ ვინც ეს ქვეყანა დასტოვა და უდაბნო აღირჩია საცხოვრებლად, ის აღარ უნდა ნანობდეს თავის სამშობლო სოფლისაგან მოშორებას...

რედაქციის აზარი.

«მწყემსი»-ს რედაქციაში იმეკონებთან სხვადასხვა წიგნაკები სარწმუნოებრივი და ზნეობრივი შინაარსისა. აგრეთვე დამზადებულნი არიან დასაბეჭდავად ამისთანა შინაარსის წიგნაკები ყველა თორმეტ საუფლო და კვირა-უქმე დღესასწაულების შესაფერი მშვენიერის სურათებით. ფასი თითო წიგნაკისა ორ-ორი კაპიკია გაგზავნით. სრული იმედია, რომ ჩვენი სამღვდლოება ეცდება, რომ ეს წიგნაკები გაავრცელოს ხალხში.

მიიღება ხელის-მოწერა 1888 წლისათვის ორკვირულ გამოცემათ ქართულს

„მწყემსი“

და რუსულ «ПАСТЫРЬ»-ზედ

მიზანი და დანიშნულება გაზეთისა: 1) შეატყობინოს სამღვდლო და საერო წოდებას ყველა განკარგულება და მოქმედება უმაღლესთა სასულიერო და საზოგადო მართებლობათა, კონსისტორიათა და მღვდელ-მთავართა; 2) გაავრცელოს ქართველ სასულიერო წოდებაში და ხალხში სალიტერატურო სწავლა და ცოდნა საეკლესიო და საზოგადოებრივი ცხოვრების კითხვათა შესახებ; 3) გაავრცელოს საქართველოს სამღვდლო და საერო წოდებაში სწავლა და მეცნიერება ქრისტიანობრივი კეთილ ზნეობისა და სარწმუნოებისა და 4) აუხსნას და განუმარტოს სამღვდლო და საეკლესიო მოსამახსოვრებელი ზოგიერთი საეკლესიო კითხვები, რომელთა ცოდნა მიუცილებელ საჭიროებას შეადგენს მათთვის მტკიცედ მათი მოვალეობის ასრულებისათვის.

ფასი გაზეთისა:

12 თვით «მწყემსი» 5 მ. | 6 თვით «მწყემსი» 3 მ.
 — ,, ორივე გამოცემა — ,, ორივე გამოცემა 4 მ.
 — ,, რუსული ,, 3 მ. | — ,, რუსული ,, 2 მ.

წიგნაკების გაგზავნა და პირის-პირ მოლაპარაკება რედაქტორთან შეიძლება რედაქციაში, რომელიც იმეორება დაბა უფრილაში, რედაქტორის საკუთარს სასახლეში და ქუთაისში რედაქციის სტამბის კანტორაში ნემცის ქუჩაზე, ხანანაშვილის სასახლეში.

გაზეთის დაბარება შეიძლება ამ ადრესით: ВЪ Квирилу, въ редакцію „МЦЕМСИ“ (пастырь). ქვირილაში, „მწყემსი“-ს რედაქციაში.

გ ა ნ ც ხ ა დ ე ბ ა ნ ი .

ისუიდებიან მღვ. დავით დამბაშიძისაგან გამოცემული წიგნები:

თბილისში: ბრიჭუროვის წიგნის მაღაზიაში. ქუთაისში: ძმ. ჭილაძეების წიგნის მაღაზიაში. შვირილაში: შვირილის ნათლის-მცემლის ეკლესიის საეკლესიო ნიეთების საწყობში და დ. ხონში წერეთლის წიგნის მაღაზიაში.

სახელდობრ:

საქართველოს საეკლესიო ისტორია,

ფასი უუდოთ—ცხრა შაური.

ქართული ლოცვანი,

ფასი უუდოთ 30 კ. და უდიით 45 კ.

მღვდელთათვის საიდუმლოების შესრულების დროს საჭირო

სახელმძღვანელო წიგნი,

ფასი უდიით ექვსი შაური.

ახალი სასულიერო კონსისტორიათა წესდამუშავება, ფასი ორი აბაზი.

ახალი კარაგალინი,

ფასი უდიით ერთი მან.

მცხეთის ცამარი

და

წმიდა ნინო,

ქართულთ განმანათლებელი

სურათებით ფასი 25 კ.

გაენათის მონასტერი

და

ცხოვრების აღწერა

მეფის დავით აღმაშენებლისა.

ფასი ექვსი შაური.

ბლალოჩინების საშუადადგომად

ბლალოჩინებს, რომელნიც მთელი საბლალოჩინოსი ეკლესიებისათვის დაიბარებენ შავი მეცრიკების და აღსარების სიებისათვის საჭირო ბლანკებს, თითო კაპეიკათ გაეგზავნება ფურცელი სხენებული საბუთებისა.

შ ი ნ ა ა რ ს ი: ქართლ-კახეთის ეპარქიის სამღვდელთა წამომადგენელთა კრება ქ. თბილისში.— სენაკის მაჟორიტამ.— ორდუბათიდან.— ლექსი.— ხალი ანბანი და შენიშვნები.— მოწამე საწმენოებისათვის.— მოძღვრება.— საჭირო ცნობები მღვდელთათვის.— ნარკვი.— რედაქციის პასუხი.— განცხადებანი.

რედაქტორი და გამომცემელი დეგ. დ. დამბაშიძე. *Доз. цензурою Кутаись, 1888 г. 29 Февраля*

საკუთარი მსწავლ-მბეჭდავი რედაქციისა.